

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет туризму, бізнесу і психології
Кафедра психології і туризму

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Глобальні виклики сучасності у контексті туризмознавства

галузь знань	24 Сфера обслуговування
спеціальність	242 Туризм і рекреація
освітній рівень	другий (магістерський)
освітня програма	Туризмознавство
статус дисципліни	вибіркова

Форма здобуття освіти	денна, заочна
Навчальний рік	2023 - 2024
Семестр	II
Кількість кредитів ЄКТС	3
Мова навчання	українська
Форма підсумкового контролю	залік

Розробник:

Гедін М.С., кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри психології і туризму

Схвалено на засіданні кафедри психології і туризму,
08 червня 2023 року, протокол № 16

Завідувач кафедри

Олександр БОНДАРЕНКО

Пояснювальна записка

Метою дисципліни «Глобальні виклики сучасності у контексті туризмознавства» є ознайомлення здобувачів з основними тенденціями розвитку й викликами/ризиками сучасного глобального простору в контексті розвитку сучасного туризму в світі та Україні.

¶ **Предметом** вивчення вузівського курсу «Глобальні виклики сучасності у контексті туризмознавства» є глобалізаційні процеси.

Завданням дисципліни є викласти теоретичні засади курсу, набуття здобувачами знань про можливості передбачення і механізм усунення/мінімізації загроз на макро- і макрорівнях у контексті новітніх тенденцій розвитку глобального простору та індустрії туризму, а також формування таких загальних та фахових компетентностей:

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері туризму і рекреації.

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність до організації, планування, прогнозування результатів діяльності.

ЗК6. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК7. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК1. Здатність застосовувати у професійній діяльності категорійно-термінологічний апарат, концепції, методи та інструментарій системи наук, що формують науковий базис туризму та рекреації.

СК5. Здатність оперувати інструментами збору, обробки інформації, аналізувати та управляти туристичною інформацією.

СК6. Здатність до аналізу, прогнозування, планування бізнес-процесів та геопросторового планування у сфері туризму та рекреації.

СК7. Здатність розробляти та впроваджувати інновації в діяльності суб'єктів туристичного ринку

СК8. Здатність визначати місце України в загальноєвропейському і світовому туристичному просторі.

Програмні результати навчання, які перевіряються в результаті вивчення дисципліни:

РН1. Спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки, критичне осмислення проблем у сфері туризму та рекреації і на межі галузей знань.

РН4. Проводити аналіз геопросторової організації туристичного процесу, проектувати його стратегічний розвиток на засадах сталості.

РН5. Здійснювати комплексний аналіз і оцінювання функціонування туристичного ринку різних ієрархічних рівнів, прогнозувати тенденції його розвитку.

РН6. Аналізувати та оцінювати діяльність суб'єктів туристичного ринку, планувати результати їх стратегічного розвитку.

РН12. Аналізувати, формулювати і реалізовувати національну та регіональну туристичну політику, вдосконалювати механізми управління туристичними дестинаціями на національному, регіональному та локальному рівнях.

РН13. Здійснювати аналіз проблем та визначати перспективи розвитку туризму за результатами власних наукових досліджень.

Курс «Глобальні виклики сучасності у контексті туризмознавства» для здобувачів вищої освіти спеціальності 242 Туризм і рекреація складається з одного змістового модуля: *Глобальні виклики сучасності*. У ньому висвітлюються основні тенденції розвитку й виклики сучасного глобального простору.

Загальний обсяг (відповідно до робочого навчального плану):

Денна форма здобуття освіти:

3 кредити ЄКТС; 90 год., у тому числі:
лекції – 14 год.
семінарські заняття – 14 год.
самостійна робота – 62 год.

Заочна форма здобуття освіти:

3 кредити ЄКТС; 90 год., у тому числі:
лекції – 4 год.
семінарські заняття – 4 год.
самостійна робота – 82 год.

Програма навчальної дисципліни. Тематичний план занять

№ п / п	№ і назва теми (включно із темами, що винесені на самостійне опрацюванн я)	Кількість годин							
		Денна форма здобуття освіти				Заочна форма здобуття освіти			
		Раз ом	у тому числі			Разо м	у тому числі		
			ле кц ії	семін арськ і/ практ ичні занят тя	само стій на робо та		лекц ії	семін арськ і/ практ ичні занят тя	само стійн а робо та
Модуль 1									
Змістовий модуль 1. Глобальні виклики сучасності.									
1.	Тема 1. Ідентифікація сучасних глобальних викликів.	16	4	4	12	20	2	2	16
2.	Тема 2. Трансформація клімату: урахування наслідків і нових можливостей	20	2	2	12	16	–	–	16
3.	Тема 3. Глобалізація і міграції	16	2	2	12	16	–	–	16
4.	Тема 4. Культурно- цивілізаційні аспекти глобалізації	16	2	2	12	16	–	–	16
5.	Тема 5. Україна у системі глобальних викликів і загроз.	22	4	4	14	22	2	2	18
	Разом годин	90	14	14	62	90	4	4	82

	за модулем 1								
	Усього годин	90	14	14	62	90	4	4	82

**Перелік тем і зміст лекційних занять
з дисципліни
«Глобальні виклики сучасності у контексті туризмознавства»**

Тема 1. Ідентифікація сучасних глобальних викликів (4 год.)

Зміст лекції: Поняття, систематизація та класифікація глобальних проблем. Тенденції глобалізації. Доктринальне розуміння тенденцій глобалізації. Зростання соціально-економічної нерівності населення між бідними і багатими країнами – головна проблема сучасності. Поняття та характеристика екологічних проблем. Демографічні проблеми сучасності. Демографічна ситуація та демографічні тенденції в Україні. Проблеми енергетичного забезпечення глобального світу.

Тема 2. Трансформація клімату: урахування наслідків і нових можливостей (2 год.)

Зміст лекції: Кліматичні проблеми сучасності. Глобалізація і довкілля. Форми глобалізації проблеми довкілля. Глобалізація проблеми довкілля у світлі історії. Глобальні проблеми, глобальні відповіді. Спільні блага і національне прилучення до глобальних екологічних проблем: планетарне потепління, стоншення озонового шару та забруднення морського середовища. Сучасна модель глобальних змін у довкіллі та їхні політичні наслідки.

Тема 3. Глобалізація і міграції (2 год.)

Зміст лекції: Історичні форми глобальної міграції. Виникнення масової міграції. Азійські типи міграції. Регіональні міграції та ранні етапи індустріалізації. Міграція під час світової війни. Сучасні форми міграцій. Стратифікація міграційних потоків. Участь націй-держав у міграційних процесів.

Тема 4. Культурно-цивілізаційні аспекти глобалізації (2 год.).

Зміст лекції: Культура. Цивілізація. Культурно-цивілізаційні грані глобалізації. Зміст і сутність поняття «універсалізм». Універсальність і гомогенізація глобалізаційного процесу. Розмаїття культур і глобальна контркультура. Стратегії культурно-цивілізаційного розвитку в умовах глобалізації. Діалог та полілог культур. Культурно-цивілізаційна

ідентичність в умовах глобальних трансформацій. Глобалізація культури і культура глобалізації. Культурна політика держави в умовах глобальних трансформаційних змін.

Тема 5. Україна у системі глобальних викликів і загроз. (4 год.)

Зміст лекції: Поняття ідентичності. Самоідентифікація соціуму як вибір. Ідентичність глобалізації як головна проблема процесу ідентичності. Універсалізація прав людини. Проблеми захисту прав людини в Україні. Поняття та сутність сталого розвитку. Політичний базис сталого розвитку. Ідея сталого розвитку як домінуюча складова соціальної культури громадян.

Система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

Денна форма здобуття освіти

Система модульно-рейтингового контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти має таку структуру:

№ з/п	Форма підсумкового контролю	Види навчальної діяльності здобувачів вищої освіти	Максимальна кількість балів
1.	Передбачений підсумковий контроль – залік	1. Аудиторна та самостійна навчальна робота здобувача вищої освіти	50
		2. Модульна контрольна робота (МКР)	50

Поточне оцінювання всіх видів навчальної діяльності кожного здобувача вищої освіти (аудиторна, обов'язкова позааудиторна самостійна робота (*реферат, доповідь у формі мультимедійної презентації, творче завдання у формі есе*), здійснюється за десятибальною шкалою (від 0 до 10 балів). У кінці вивчення навчального матеріалу кожного організаційного модуля викладач виставляє **окремо** бали за: 1) аудиторну роботу, 2) виконання однієї обов'язкової позааудиторної самостійної роботи з обраної здобувачем вищої освіти теми – як середнє значення усіх поточних оцінок з кожного виду роботи здобувача з округленням до цілого числа. Ці оцінки помножуються на **2** ($10 \times 2 = 20$). Таким чином, сума балів (**максимум $20+20=40$**) за зазначені види роботи накопичується в рейтинговому “кошику”

здобувача вищої освіти. У кінці вивчення навчального матеріалу модуля викладач виводить також середнє значення всіх поточних оцінок за виконання здобувачем вищої освіти додаткових завдань (доповідь у формі мультимедійної презентації, творче завдання у формі есе) (максимум 10 балів). Визначений середній бал за виконання додаткових завдань додається до попередньо зароблених балів. Сума балів за названі види роботи (максимум $20+20+10=50$) є рейтинговим балом здобувача вищої освіти за роботу протягом семестру.

Невиконання завдань обов'язкової позааудиторної самостійної роботи, невідвідування семінарських занять позначаються "0" балів.

Умови допуску до семестрового заліку

При розв'язанні питання про допуск здобувачів вищої освіти до іспиту з «Глобальні виклики сучасності в контексті туризмознавства» враховується виконання ними вимог навчального плану і графіка навчального процесу. Здобувачі вищої освіти мають відпрацювати всі пропущені аудиторні заняття з «Глобальні виклики сучасності в контексті туризмознавства». Здобувач вважається допущеним до семестрового заліку, якщо він виконав усі види робіт, що передбачені робочою програмою дисципліни.

Критерії оцінювання роботи здобувача вищої освіти на семінарському занятті

Максимальна кількість балів, яку здобувач вищої освіти може заробити за різні види роботи під час одного семінарського заняття становить 10 балів.

№ п/п	Види роботи студента на семінарському занятті	Кількість балів	Критерії оцінки
1.	Відповідь на семінарі з основних питань обговорення теми	9-10	Правильна, ґрунтовна, повна відповідь, творче висвітлення проблем
		7-8	Правильна, але недостатньо повна, розгорнута та ґрунтовна
		4-6	Відповідь з порушенням логіки, не аргументована
		2-3	Відповідь з суттєвими помилками
		1	Відповідь що не відповідає змісту питання
		0	Неготовність здобувача вищої освіти до семінару, або відсутність здобувача вищої освіти на семінарі без поважної причини

2.	Активна участь у роботі семінару (доповнення, участь у обговоренні ключових питань теми)	8-9-10	Максимально висока активність, що свідчить про всебічну обізнаність з матеріалом
		5-6-7	Висока активність, що свідчить про фрагментарну обізнаність з матеріалом
		3-4	Середня активність, що свідчить про необізнаність з матеріалом
		1-2	Низька активність, що свідчить про не володіння матеріалом
		0	Неготовність здобувача вищої освіти до семінару, або відсутність здобувача вищої освіти на семінарі без поважної причини

Критерії оцінювання позааудиторної самостійної роботи

дотримані всі вимоги до написання позааудиторної самостійної роботи: позначені проблема й обґрунтована її актуальність, зроблений аналіз різних точок зору на проблему й логічно викладена власна позиція, сформульовані висновки, тема розкрита повністю, витриманий обсяг, дотримані вимоги до зовнішнього оформлення, дані правильні відповіді на додаткові питання.	8-9-10 балів
дотримані основні вимоги до написання позааудиторної самостійної роботи, тема розкрита достатньо повно, витриманий обсяг, дотримані вимоги до зовнішнього оформлення. Водночас допущені деякі недоліки: не обґрунтовано актуальність теми, сформульовані висновки не чіткі, наявні певні неточності у викладенні матеріалу.	6-7 балів
значне недотримання вимог до написання позааудиторної самостійної роботи. Зокрема: тема розкрита лише частково, допущені фактичні помилки в змісті позааудиторної самостійної роботи, відсутній висновок, не витриманий обсяг самостійної роботи; є недоліки в оформленні.	3-4-5 балів
тема позааудиторної самостійної роботи не розкрита, виявляється істотне нерозуміння проблеми, не витриманий обсяг самостійної роботи; самостійна робота оформлена не правильно.	1-2 балів
Невиконання здобувачем вищої освіти позааудиторної самостійної роботи	0 балів

Модульна контрольна робота

Модульна контрольна робота є складником семестрового рейтингу. Наприкінці семестру всі здобувачі вищої освіти виконують модульні контрольні роботи з усіх дисциплін.

До кожного варіанта модульної контрольної роботи входить по три питання, що відповідають репродуктивному (рівень А), алгоритмічному (рівень В) й творчому (рівень С) рівням складності.

Зразок модульної контрольної роботи

Варіант № 4

1. Історія глобалізації (Рівень А).

Максимальна кількість балів – 10.

2. Конкуренція та конкурентні стратегії у туристичному обслуговуванні (Рівень В).

Максимальна кількість балів – 15.

3. Трансформація клімату: урахування наслідків і нових можливостей в контексті туризмознавства (Рівень С).

Максимальна кількість балів – 25.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи:

Питання репродуктивного рівня (рівень А). Максимальна кількість балів – 10.

9-10 балів – виставляються за бездоганну відповідь.

6-7-8 балів – виставляються за повну відповідь, але в ній допущені деякі неточності, що не мають істотного значення.

4-5 балів – виставляються за неповну відповідь, в якій багато неточностей.

1-2-3 бали – виставляються за схематичну відповідь, в якій багато фактологічних помилок.

0 балів – виставляються за відсутності відповіді, або за відповідь, що не відповідає змісту завдання.

Питання алгоритмічного рівня (рівень В). Максимальна кількість балів – 15.

13-14-15 балів – виставляються за умови досконалого орієнтування у змісті понять, що висвітлюються, безпомилкового знання фактологічного матеріалу.

10-11-12 балів – виставляються за умови в цілому правильного висвітлення питання.

7-8-9 балів – виставляються за умови загального орієнтування в змісті проблеми.

3-4-5-6 балів – виставляються за умови неповного, поверхового розкриття змісту проблеми.

1-2 бали – виставляються за умови загального орієнтування в змісті проблеми з суттєвими помилками її розкриття.

0 балів – виставляються за відсутності відповіді, або за відповідь, що не відповідає змісту завдання.

Питання творчого рівня (рівень С). Максимальна кількість балів – 25.

22-23-24-25 балів – виставляються за вичерпну, змістовну, логічну та послідовну за викладом відповідь, що містить самостійні судження та демонструє здатність творчого розв'язання поставлених завдань.

18-19-20-21 балів – виставляються за вичерпну, змістовну, логічну та послідовну за викладом відповідь.

14-15-16-17 балів – виставляються за умови, що відповідь правильна, змістовна, послідовна, але містить незначні недоліки у викладі теоретичного підґрунтя.

10-11-12-13 балів – виставляються за умови, що відповідь правильна, але містить незначні недоліки, рівень самостійності в судженнях недостатній.

6-7-8-9 балів – виставляються за умови, що відповідь неповна, схематична; рівень самостійності в судженнях недостатній.

3-4-5 балів – виставляються за умови, якщо у відповіді є неточності та помилки у розкритті проблеми; рівень самостійності в судженнях недостатній.

1-2 бали – виставляються за умови, відсутності вичерпної відповіді на питання; наявності значної кількості неточностей і фактологічних помилок, що свідчить про поверховість знань студента.

0 балів – виставляються за відсутності відповіді, або за відповідь, що не відповідає змісту завдань.

Модульна контрольна робота виконується протягом двох академічних годин (1 година 20 хвилин)). Максимальний рейтинг здобувача вищої освіти за виконання модульної контрольної роботи становить 50 балів.

Підсумковий контроль

Залік

В умовах дистанційного навчання здобувачі складають залік в **он-лайн режимі** на інформаційній платформі Microsoft Office Teams в реальному часі відповідно до розкладу заліково-екзаменаційної сесії, складеного деканатом факультету. Обов'язковою умовою складання заліку є підключення з відеозв'язком (з персонального комп'ютера, телефону або іншого пристрою). Під час приєднання здобувача вищої освіти до онлайн конференції він / вона

для ідентифікації обов'язково має показати свій студентський квиток, залікову книжку або інший документ, що посвідчує особу.

Процес проведення заліку передбачає співбесіду викладача з кожним здобувачем за питаннями підсумкового контролю (додаються). Надання часу для підготовки до відповіді не передбачається.

Під час складання заліку має здійснюватися відеозапис відповідей здобувачів (з обов'язковим інформуванням про це здобувачів перед початком заліку) з подальшим збереженням цих записів. Здобувачі мають дотримуватися усіх вимог академічної доброчесності. У разі їх порушення викладач припиняє процедуру прийняття заліку у здобувача та виставляє 0 балів.

Критерії оцінювання відповіді здобувача під час заліку:

№	Критерії оцінювання	Шкала оцінювання	
		«зараховано»	«не зараховано»
1.	Відповідність змісту	Відповідь здобувача повністю відповідає змісту питання. Основні проблеми розкриті чітко та в повній мірі.	Відповідь здобувача лише частково відповідає/не відповідає змісту питання. Основні проблеми визначено нечітко/не визначено.
2.	Повнота і ґрунтовність викладу	Основні питання розкриті повністю і ґрунтовно.	Основні питання розкриті лише частково і без належної глибини/зовсім не розкриті.
3.	Термінологічна коректність	Здобувач вільно й коректно користується понятійно-категоріальним апаратом дисципліни.	Здобувач майже не користується термінологією.

Оцінка «зараховано» виставляється за умови, якщо відповідь здобувача в повній мірі відповідає всім зазначеним критеріям.

Оцінка «не зараховано» виставляється за умови, якщо відповідь здобувача не відповідає хоча б одному із зазначених критеріїв.

Шкала відповідності оцінок

Оцінка в національній шкалі («зараховано», «не зараховано») та оцінка в шкалі ЄКТС виставляються на підставі семестрового рейтингового бала здобувача за дисципліну у такий спосіб:

90 – 100 балів	–	A	} зараховано
82 – 89 балів	–	B	
75 – 81 бал	–	C	
66 – 74 бали	–	D	
60 – 65 балів	–	E	
59 балів і нижче	–	FX	– не зараховано.

Заочна форма здобуття освіти

Здобувач вищої освіти вважається допущеним до семестрового контролю з конкретної навчальної дисципліни (семестрового іспиту, диференційованого заліку або заліку), якщо він виконав усі види робіт, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни.

На заліку оцінювання засвоєння здобувачем навчального матеріалу здійснюється так само, як на іспиті. Викладач ставить студентові не менше двох питань, які оцінюються кожне **окремо** в 4-бальній шкалі (“відмінно” – “5”, “добре” – “4”, “задовільно” – “3”, “незадовільно” – “2”). Потім виводиться загальна оцінка за відповідь на заліку як середнє арифметичне з оцінок за кожне питання з округленням до десятої частки. Ця оцінка помножується на коефіцієнт **20***.

Отримане значення становить **підсумковий рейтинговий бал**, якому відповідає **оцінка за шкалою ЄКТС** і **оцінка за національною шкалою** (“зараховано”, “не зараховано”) за таблицею:

Підсумковий рейтинговий бал (кількість балів за 100-бальною шкалою)	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за залік
90 – 100	A	зараховано
82 – 89	B	
75 – 81	C	
66 – 74	D	
60 – 65	E	
0 – 59	FX	не зараховано

*Наприклад, до екзаменаційного білета входять 3 питання. На іспиті за перше питання студент отримав «5», за друге – «4», за третє – «4». Середнє арифметичне з округленням до десятої частки становить **4,3**. **4,3** помножуємо на коефіцієнт **20**: **4,3 x 20 = 86**. За таблицею, оцінка за шкалою ЄКТС – **B**, підсумкова оцінка з дисципліни за національною шкалою – «добре».

**Плани семінарських занять
навчальної дисципліни «Глобальні виклики сучасності у контексті
туризмознавства»**

Денна форма здобуття освіти

**Семінарське заняття 1-2. Ідентифікація сучасних глобальних викликів
(4 години)**

Питання для обговорення теми:

1. Поняття, систематизація та класифікація глобальних проблем.
2. Зростання соціально-економічної нерівності населення між бідними і багатими країнами – головна проблема сучасності.
3. Поняття та характеристика екологічних проблем.
4. Демографічні проблеми сучасності. Демографічна ситуація та демографічні тенденції в Україні.
5. Проблеми енергетичного забезпечення глобального світу.

Основна література:

1. Бауман, З. Глобалізація. Наслідки для людини і суспільства. К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. 109 с.
2. Брич В.Я., Охота В.І. Міжнародна конкурентоспроможність країн в умовах глобалізації: Монографія. Тернопіль: Тернопільський національний економічний університет, 2019. 211 с.
3. Глобальні виклики сучасності: суспільно-географічний вимір: монографія. К.: ВПЦ «Київський університет», 2012. 255 с.
4. Книш М. М. Політико-географічна глобалістика : навч. посібник. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2014. 484 с.

Додаткова література:

1. Maksim Gedin. Theoretikal and methodological fundamentals of analysis and assessment of tourist potential of Ukraine. Modern tourism: global challenges and civilizing values. Series of monographs Faculty of Architecture, Civil Engineering and Applied Arts University of Technology, Katowice. Monograph 52. Publishing House of University of Technology, Katowice, 2022. PP. 242-260
2. Закон України «Про туризм» від 15. 09. 1995 р. № 324/95-ВР [Електронний ресурс] (в редакції від 11. 02. 2015 р.) Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/324/95-вр>
3. Лукашевич В. М. Глобалістика : навч. посібник. Львів : Новий Світ-2000, 2010. 440 с.

Семінарське заняття 3. Трансформація клімату: урахування наслідків і нових можливостей (2 години)

Питання для обговорення теми:

1. Кліматичні проблеми сучасності.
2. Глобалізація проблеми довкілля у світлі історії.
3. Спільні блага і національне прилучення до глобальних екологічних проблем: планетарне потепління, стоншення озонового шару та забруднення морського середовища.
4. Сучасна модель глобальних змін у довкіллі та їхні політичні наслідки

Основна література:

1. Брич В.Я., Охота В.І. Міжнародна конкурентоспроможність країн в умовах глобалізації: Монографія. Тернопіль: Тернопільський національний економічний університет, 2019. 211 с.
2. Глобальні виклики сучасності: суспільно-географічний вимір: монографія. К.: ВПЦ «Київський університет», 2012. 255 с.
3. Подлепіна П.О. Глобальні міста в міжнародному туризмі. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія : Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм.* 2017. Вип. 6. С. 198–205.
4. Смирнов І.Г. Маркетинг у туризмі: Навчальний посібник. К. Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2016. 251 с.
5. Шморгун Л.Г. Стан і перспективи організацій туристичної сфери України в умовах економічної нестабільності. *Економіка і менеджмент культури.* 2014. №1. С.48-52.

Додаткова література:

6. Гедін М.С., Васильчук В.М. Маркетингова стратегія туристичної сфери в регіонах України // Trends in the development of international tourism in the current context of globalization. Editors: Jadwiga Ratajczak, Victoriia Tsytko. Collective Scientific Monograph. Opole: The Academy of Management and Administration in Opole, 2020; ISBN 978-83-66567-07-8; pp. 215, illus., tabs., bibls. – P. 91-101 (у співавторстві).
7. Мартен, Д. Метаморфози світу: соціологія глобалізації. К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2005. 302 с.
8. Мочерний С.В. Світове господарство в умовах глобалізації. К.: Ніка-Центр, 2006. 200 с.
9. Новий світовий економічний порядок та глобальні виклики для України: Монографія. Тернопіль: Економічна думка, 2014. 504 с.
10. Суліма Є. М. Глобалістика : підручник. К. : Вища школа, 2010. 544 с.

Семінарське заняття 4. Глобалізація і міграції (2 год.)

Питання для обговорення теми:

1. Історичні форми глобальної міграції.
2. Виникнення масової міграції.
3. Азійські типи міграції
4. Регіональні міграції та ранні етапи індустріалізації.
5. Міграція під час світової війни. Сучасні форми міграцій.

Основна література:

1. Бауман, З. Глобалізація. Наслідки для людини і суспільства. К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. 109 с.
2. Глобальні виклики сучасності: суспільно-географічний вимір: монографія. К.: ВПЦ «Київський університет», 2012. 255 с.
3. Книш М. М. Політико-географічна глобалістика : навч. посібник. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2014. 484 с.

Додаткова література:

11. Закон України «Про туризм» від 15. 09. 1995 р. № 324/95-ВР [Електронний ресурс] (в редакції від 11. 02. 2015 р.) Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/324/95-вр>
12. Лукашевич В. М. Глобалістика : навч. посібник. Львів : Новий Світ-2000, 2010. 440 с.

Семінарське заняття 5. Культурно-цивілізаційні аспекти глобалізації (2 години)

Питання для обговорення теми:

1. Розмаїття культур і глобальна контркультура.
2. Стратегії культурно-цивілізаційного розвитку в умовах глобалізації.
3. Культурна політика держави в умовах глобальних трансформаційних змін.

Основна література:

1. Бауман, З. Глобалізація. Наслідки для людини і суспільства. К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. 109 с.
2. Глобальні виклики сучасності: суспільно-географічний вимір: монографія. К.: ВПЦ «Київський університет», 2012. 255 с.
3. Книш М. М. Політико-географічна глобалістика : навч. посібник. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2014. 484 с.

Додаткова література:

4. Закон України «Про туризм» від 15. 09. 1995 р. № 324/95-ВР [Електронний ресурс] (в редакції від 11. 02. 2015 р.) Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/324/95-вр>
5. Лукашевич В. М. Глобалістика : навч. посібник. Львів : Новий Світ-2000, 2010. 440 с.

Семінарське заняття 6-7. Україна у системі глобальних викликів і загроз (2 години)

Питання для обговорення теми:

1. Поняття ідентичності. Самоідентифікація соціуму як вибір. Ідентичність глобалізації як головна проблема процесу ідентичності.
2. Універсалізація прав людини. Проблеми захисту прав людини в Україні.
3. Поняття та сутність сталого розвитку. Політичний базис сталого розвитку. Ідея сталого розвитку як домінуюча складова соціальної культури громадян.

Основна література:

1. Брич В.Я., Охота В.І. Міжнародна конкурентоспроможність країн в умовах глобалізації: Монографія. Тернопіль: Тернопільський національний економічний університет, 2019. 211 с.
2. Глобальні виклики сучасності: суспільно-географічний вимір: монографія. К.: ВПЦ «Київський університет», 2012. 255 с.
3. Подлепіна П.О. Глобальні міста в міжнародному туризмі. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія : Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм.* 2017. Вип. 6. С. 198–205.
4. Смирнов І.Г. Маркетинг у туризмі: Навчальний посібник. К. Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2016. 251 с.
5. Шморгун Л.Г. Стан і перспективи організацій туристичної сфери України в умовах економічної нестабільності. *Економіка і менеджмент культури.* 2014. №1. С.48-52.

Додаткова література:

6. Гедін М.С., Васильчук В.М. Маркетингова стратегія туристичної сфери в регіонах України // Trends in the development of international tourism in the current context of globalization. Editors: Jadwiga Ratajczak, Victoria Tsypko. Collective Scientific Monograph. Opole: The Academy of

- Management and Administration in Opole, 2020; ISBN 978-83-66567-07-8; pp. 215, illus., tabs., bibls. – P. 91-101 (у співавторстві).
7. Мартен, Д. *Метаморфози світу: соціологія глобалізації*. К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2005. 302 с.
 8. Мочерний С.В. *Світове господарство в умовах глобалізації*. К.: Ніка-Центр, 2006. 200 с.
 9. *Новий світовий економічний порядок та глобальні виклики для України: Монографія*. Тернопіль: Економічна думка, 2014. 504 с.
 10. Суліма Є. М. *Глобалістика : підручник*. К. : Вища школа, 2010. 544 с.

Заочна форма здобуття освіти

Семінарське заняття 1. Ідентифікація сучасних глобальних викликів (2 години)

Питання для обговорення теми:

1. Поняття, систематизація та класифікація глобальних проблем.
2. Зростання соціально-економічної нерівності населення між бідними і багатими країнами – головна проблема сучасності.
3. Поняття та характеристика екологічних проблем.
4. Демографічні проблеми сучасності. Демографічна ситуація та демографічні тенденції в Україні.
5. Проблеми енергетичного забезпечення глобального світу.

Основна література:

1. Бауман, З. *Глобалізація. Наслідки для людини і суспільства*. К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. 109 с.
2. Брич В.Я., Охота В.І. *Міжнародна конкурентоспроможність країн в умовах глобалізації: Монографія*. Тернопіль: Тернопільський національний економічний університет, 2019. 211 с.
3. *Глобальні виклики сучасності: суспільно-географічний вимір: монографія*. К.: ВПЦ «Київський університет», 2012. 255 с.
4. Книш М. М. *Політико-географічна глобалістика : навч. посібник*. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2014. 484 с.

Додаткова література:

5. Maksim Gedin. *Theoretical and methodological fundamentals of analysis and assessment of tourist potential of Ukraine. Modern tourism: global challenges and civilizing values. Series of monographs Faculty of Architecture, Civil Engineering and Applied Arts University of Technology,*

- Katowice. Monograph 52. Publishing House of University of Technology, Katowice, 2022. PP. 242-260
6. Закон України «Про туризм» від 15. 09. 1995 р. № 324/95-ВР [Електронний ресурс] (в редакції від 11. 02. 2015 р.) Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/324/95-вр>
 7. Лукашевич В. М. Глобалістика : навч. посібник. Львів : Новий Світ-2000, 2010. 440 с.

Семінарське заняття 2. Україна у системі глобальних викликів і загроз (2 години)

Питання для обговорення теми:

1. Поняття ідентичності. Самоідентифікація соціуму як вибір. Ідентичність глобалізації як головна проблема процесу ідентичності.
2. Універсалізація прав людини. Проблеми захисту прав людини в Україні.
3. Поняття та сутність сталого розвитку. Політичний базис сталого розвитку. Ідея сталого розвитку як домінантна складова соціальної культури громадян.

Основна література:

1. Брич В.Я., Охота В.І. Міжнародна конкурентоспроможність країн в умовах глобалізації: Монографія. Тернопіль: Тернопільський національний економічний університет, 2019. 211 с.
2. Глобальні виклики сучасності: суспільно-географічний вимір: монографія. К.: ВПЦ «Київський університет», 2012. 255 с.
3. Подлепіна П.О. Глобальні міста в міжнародному туризмі. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія : Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм.* 2017. Вип. 6. С. 198–205.
4. Смирнов І.Г. Маркетинг у туризмі: Навчальний посібник. К. Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2016. 251 с.
5. Шморгун Л.Г. Стан і перспективи організацій туристичної сфери України в умовах економічної нестабільності. *Економіка і менеджмент культури.* 2014. №1. С.48-52.

Додаткова література:

1. Гедін М.С., Васильчук В.М. Маркетингова стратегія туристичної сфери в регіонах України // Trends in the development of international tourism in the current context of globalization. Editors: Jadwiga Ratajczak, Victoriia Tsytko. Collective Scientific Monograph. Opole: The Academy of Management and

Administration in Opole, 2020; ISBN 978-83-66567-07-8; pp. 215, illus., tabs., bibls. – P. 91-101 (у співавторстві).

2. Мартен, Д. Метаморфози світу: соціологія глобалізації. К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2005. 302 с.
3. Мочерний С.В. Світове господарство в умовах глобалізації. К.: Ніка-Центр, 2006. 200 с.
4. Новий світовий економічний порядок та глобальні виклики для України: Монографія. Тернопіль: Економічна думка, 2014. 504 с.
5. Суліма Є. М. Глобалістика : підручник. К. : Вища школа, 2010. 544 с.

Критерії оцінювання роботи здобувача вищої освіти на семінарському занятті

Максимальна кількість балів, яку здобувач вищої освіти може заробити за різні види роботи під час одного семінарського заняття становить 10 балів.

№ п/п	Види роботи студента на семінарському занятті	Кількість балів	Критерії оцінки
1.	Відповідь на семінарі з основних питань обговорення теми	9-10	Правильна, ґрунтовна, повна відповідь, творче висвітлення проблем
		7-8	Правильна, але недостатньо повна, розгорнута та ґрунтовна
		4-6	Відповідь з порушенням логіки, не аргументована
		2-3	Відповідь з суттєвими помилками
		1	Відповідь що не відповідає змісту питання
		0	Неготовність здобувача вищої освіти до семінару, або відсутність здобувача вищої освіти на семінарі без поважної причини
2.	Активна участь у роботі семінару (доповнення, участь у обговоренні ключових питань теми)	8-9-10	Максимально висока активність, що свідчить про всебічну обізнаність з матеріалом
		5-6-7	Висока активність, що свідчить про фрагментарну обізнаність з матеріалом
		3-4	Середня активність, що свідчить про необізнаність з матеріалом
		1-2	Низька активність, що свідчить про не володіння матеріалом

		0	Неготовність здобувача вищої освіти до семінару, або відсутність здобувача вищої освіти на семінарі без поважної причини
--	--	---	--

Вимоги до виконання позааудиторної самостійної роботи

Позааудиторна самостійна робота передбачає такі види :

а) написання рефератів

Одним з найпоширеніших видів індивідуальних завдань для студентів є написання реферату (від лат. *referre* – доповідати) – письмової роботи науково-дослідницького характеру, в якій досить стисло, оглядово викладається сутність певного наукового питання (за іншим визначенням, реферат – це письмовий аналіз теми).

Головним завданням цього виду самостійної роботи є формування у студентів початкових вмінь і навичок наукового дослідження.

Робота над рефератом має бути послідовною, з чітким урахуванням її головних етапів, які передбачають: обрання теми дослідження, складання плану реферату, виявлення джерельно-історіографічної бази обраної проблеми, конспектування літератури і підбір цитат, які необхідно виписувати точно (а іноді й дослівно), із зазначенням сторінок розташування в тексті, власне написання реферативного дослідження.

Як правило, обсяг рукописного реферату – 12-15 стор.; друкованого тексту – 12-15 стор. (14 кегель, через один інтервал, Times New Roman); Береги – 2 см згори і на долі, 2,5 – ліворуч, 1,5 – праворуч. Посторінкові посилання 12 кеглем (із зазначенням автора, його ініціалів, назви праці, місця і року її видання, сторінки).

б) доповідь у формі мультимедійної презентації

Мультимедійна презентація урізноманітнює навчальний процес, підвищує продуктивність навчальної роботи, дає можливість урахувати особливості конкретної аудиторії та кожного окремого слухача.

Загальні вимоги до мультимедійної презентації:

У презентації має бути не менше 10 слайдів. Перший слайд – це титульний, на якому слід представити: назву презентації, прізвище та ініціали доповідача. На наступних слайдах розміщується зміст презентації.

Під час представлення інформації в мультимедійній презентації кожен слайд має відображати одну думку. Текст має складатися з коротких слів та простих речень, слід використовувати короткі слова та речення. Рядок має містити 6-8 слів. Зводять до мінімуму кількість прийменників, прикметників, прислівників.

Заголовки слайдів мають привертати увагу аудиторії та узагальнювати основні положення слайду. Усі слайди презентації мають бути витримані в одному стилі. Краще обирати горизонтальне розміщення інформації. Не варто перевантажувати слайд інформацією (одночасно запам'ятовується не більше 3-х фактів, висновків, визначень). Найбільша ефективність досягається тоді, коли ключові пункти відтворюються по одному на кожному окремому слайді. Слайди мають містити узагальнюючу інформацію з обраної студентом тематики. Можна використати різні підходи – текст, малюнки, блоки зі стрілками, таблиці тощо. Якщо на слайді розміщено зображення, то надпис розміщується під ним. Рекомендовано виділяти головне у тексті іншим кольором (бажано в єдиному стилі). Оптимальний розмір шрифту – 16. Розмір для заголовків та титулів – 22 або 24.

Список літератури формується у наступному порядку: 1. спочатку вказуються прізвища (в алфавітному порядку) та ініціали або назва збірки чи підручника. 2. вказується назва джерела (без лапок). 3. вказується місце видання. 4. через двокрапку вказується видавництво (без лапок). 5. після коми ставиться рік видання.

Наприклад : Битяк Ю. П. Державна служба в Україні: організаційно-правові засади: монографія. Харків: Право, 2005. 304 с.

в) творче завдання у формі есе.

Есе – самостійна творча робота з обраної студентами тематики. Мета есе полягає в розвитку навичок самостійного творчого мислення й письмового послідовного викладу власних думок. Есе дозволяє авторові навчитися чітко й грамотно формулювати думки, структурувати інформацію, використовувати основні категорії аналізу, виділяти причиново-наслідкові зв'язки, аргументувати висновки; володіти науковим стилем мовлення.

Загальні вимоги до есе:

Есе має містити чіткий виклад суті поставленої проблеми, включати самостійно проведений аналіз цієї проблеми, а також висновки, що узагальнюють авторську позицію з поставленої проблеми. **Обсяг есе – 2-3 сторінки формату А 4** друкованого або рукописного тексту.

Рекомендована структура есе:

Титульний аркуш

Вступ: *місія студента щодо розгляду теми есе, обґрунтування вибору цієї теми.*

Під час визначення мети та завдань роботи важливо правильно сформулювати питання, на які ви збираєтеся знайти відповідь у ході свого дослідження. При роботі над вступом можуть допомогти відповіді на такі питання: «Чи потрібно давати визначення термінам, що використані в темі есе?», «Чому тема, яку я розкриваю, є актуальною на сьогоднішній день?», «Які поняття будуть залучені в мої міркування?» тощо.

Основна частина: *теоретичні основи обраної проблеми й виклад основного питання.*

Ця частина припускає розвиток аргументації й аналізу, а також обґрунтування їх, виходячи з наявних даних, інших аргументів і позицій щодо питання. У цьому полягає основний зміст есе й це являє собою головні труднощі. Тому важливе значення мають підзаголовки, на основі яких здійснюється структурування аргументації; саме тут необхідно обґрунтувати (логічно, використовуючи міркування) пропоновану тезу.

Висновок: узагальнення й аргументовані висновки до теми.

Підсумовує есе або ще раз вносить пояснення, підкріплює зміст і значення викладеного в основній частині. Висновок може містити такий дуже важливий, що доповнює есе, елемент як рекомендація на застосування дослідження, на розвиток взаємозв'язків з іншими проблемами.

Критерії оцінювання позааудиторної самостійної роботи

дотримані всі вимоги до написання позааудиторної самостійної роботи: позначені проблема й обґрунтована її актуальність, зроблений аналіз різних точок зору на проблему й логічно викладена власна позиція, сформульовані висновки, тема розкрита повністю, витриманий обсяг, дотримані вимоги до зовнішнього оформлення, дані правильні відповіді на додаткові питання.	8-9-10 балів
дотримані основні вимоги до написання позааудиторної самостійної роботи, тема розкрита достатньо повно, витриманий обсяг, дотримані вимоги до зовнішнього оформлення. Водночас допущені деякі недоліки: не обґрунтовано актуальність теми, сформульовані висновки не чіткі, наявні певні неточності у викладенні матеріалу.	6-7 балів
значне недотримання вимог до написання позааудиторної самостійної роботи. Зокрема: тема розкрита лише частково, допущені фактичні помилки в змісті позааудиторної самостійної роботи, відсутній висновок, не витриманий обсяг самостійної роботи; є недоліки в оформленні.	3-4-5 балів
тема позааудиторної самостійної роботи не розкрита, виявляється істотне нерозуміння проблеми, не витриманий обсяг самостійної роботи; самостійна робота оформлена не правильно.	1-2 балів
Невиконання здобувачем вищої освіти позааудиторної самостійної роботи	0 балів

**Орієнтовні питання модульної контрольної роботи
з дисципліни «Глобальні виклики сучасності у контексті
туризмознавства»**

1. Поняття, систематизація та класифікація глобальних проблем.
2. Тенденції глобалізації.
3. Доктринальне розуміння тенденцій глобалізації.
4. Зростання соціально-економічної нерівності населення між бідними і багатими країнами – головна проблема сучасності.
5. Поняття та характеристика екологічних проблем.
6. Демографічні проблеми сучасності.
7. Демографічна ситуація та демографічні тенденції в Україні.
8. Проблеми енергетичного забезпечення глобального світу.
9. Кліматичні проблеми сучасності.
10. Глобалізація проблеми довкілля у світлі історії.
11. Спільні блага і національне прилучення до глобальних екологічних проблем: планетарне потепління, стоншення озонового шару та забруднення морського середовища.
12. Сучасна модель глобальних змін у довкіллі та їхні політичні наслідки.
13. Історичні форми глобальної міграції.
14. Виникнення масової міграції.
15. Азійські типи міграції.
16. Регіональні міграції та ранні етапи індустріалізації.
17. Міграція під час світової війни.
18. Сучасні форми міграцій.
19. Стратифікація міграційних потоків.
20. Участь націй-держав у міграційних процесів.
21. Культурно-цивілізаційні грані глобалізації.
22. Зміст і сутність поняття «універсалізм».
23. Розмаїття культур і глобальна контркультура.
24. Стратегії культурно-цивілізаційного розвитку в умовах глобалізації.
25. Діалог та полілог культур.
26. Культурно-цивілізаційна ідентичність в умовах глобальних трансформацій.
27. Культурна політика держави в умовах глобальних трансформаційних змін.
28. Україна у системі глобальних викликів і загроз.
29. Самоідентифікація соціуму як вибір.
30. Ідентичність глобалізації як головна проблема процесу ідентичності.
31. Проблеми захисту прав людини в Україні.
32. Ідея сталого розвитку як домінантна складова соціальної культури громадян.

**Орієнтовні питання до заліку з дисципліни
«Глобальні виклики сучасності у контексті туризмознавства»**

1. Поняття, систематизація та класифікація глобальних проблем.
2. Тенденції глобалізації.
3. Доктринальне розуміння тенденцій глобалізації.
4. Зростання соціально-економічної нерівності населення між бідними і багатими країнами – головна проблема сучасності.
5. Поняття та характеристика екологічних проблем.
6. Демографічні проблеми сучасності.
7. Демографічна ситуація та демографічні тенденції в Україні.
8. Проблеми енергетичного забезпечення глобального світу.
9. Кліматичні проблеми сучасності.
10. Глобалізація проблеми довкілля у світлі історії.
11. Спільні блага і національне прилучення до глобальних екологічних проблем: планетарне потепління, стоншення озонового шару та забруднення морського середовища.
12. Сучасна модель глобальних змін у довкіллі та їхні політичні наслідки.
13. Історичні форми глобальної міграції.
14. Виникнення масової міграції.
15. Азійські типи міграції.
16. Регіональні міграції та ранні етапи індустріалізації.
17. Міграція під час світової війни.
18. Сучасні форми міграцій.
19. Стратифікація міграційних потоків.
20. Участь націй-держав у міграційних процесів.
21. Культурно-цивілізаційні грані глобалізації.
22. Зміст і сутність поняття «універсалізм».
23. Розмаїття культур і глобальна контркультура.
24. Стратегії культурно-цивілізаційного розвитку в умовах глобалізації.
25. Діалог та полілог культур.
26. Культурно-цивілізаційна ідентичність в умовах глобальних трансформацій.
27. Культурна політика держави в умовах глобальних трансформаційних змін.
28. Україна у системі глобальних викликів і загроз.
29. Самоідентифікація соціуму як вибір.
30. Ідентичність глобалізації як головна проблема процесу ідентичності.
31. Проблеми захисту прав людини в Україні.
32. Ідея сталого розвитку як домінантна складова соціальної культури громадян.

Рекомендовані джерела

Основна література:

1. Алієва-Барановська, В. М., Дахно, І.І. (2021). *Міжнародний туризм: навч. посібник-довідник*. Київ: ЦУЛ.
2. Божидарник, Т.В. (2021). *Міжнародний туризм: навч. посібник*. Київ: ЦУЛ.
3. Брич, В.Я., Охота, В.І. (2019). *Міжнародна конкурентоспроможність країн в умовах глобалізації: Монографія*. Тернопіль: Тернопільський національний економічний університет.
4. Глобальні виклики сучасності: суспільно-географічний вимір: монографія. К.: ВПЦ «Київський університет», 2012. 255 с.
5. Кизим, О.М., Єрмаченко В.Є. (2012). *Туризм в умовах глобалізації: особливості та перспективи розвитку: монографія*. Харьков : Інжек.
6. Кифяк, В. Ф. (2011). *Організація туризму: навч. посібник*. Чернівці: Книги-XXI.
7. Любіцева, О. О., Панкова, В.І., Стафійчук, В.І. (2013). *Туристичні ресурси України : навч. посібник*. Київ : Альтерпрес.
8. Любіцева, О. О. (2010). *Глобалізація світового господарства: геопросторовий вимір : монографія*. Київ : КНУ ім. Т. Шевченка.
9. Любіцева, О.О., Кочеткова, В. (2020). *Географія населення і розселення : практикум*. Київ : ВПЦ "Київ. ун-т".
10. Романова, А.А. (2020). *Стратегія економічного розвитку туристичної індустрії України в умовах глобалізації: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра екон. наук*. Чернігів, 2020.

Додаткова література:

1. Бауман, З. (2008). *Глобалізація. Наслідки для людини і суспільства*. Київ: Вид. дім «Києво-Могилянська академія».
2. Бейдик, О.О. (2001). *Рекреаційно-туристські ресурси України: методологія та методика аналізу, термінологія, районування*. Київ: ВПЦ «Київський університет».
3. Гарафонова, О., Грузіна, І., Козирєва, О., Маргасова, В., Піщенко, О., & Тарасюк, Г. (2023). Стратегічні перспективи функціонування українських організацій в умовах євроінтеграції та глобалізації цифрової економіки. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 1(48), 298–311.
4. Гедін, М.С., Васильчук, В.М. (2020). Маркетингова стратегія туристичної сфери в регіонах України. *Trends in the development of international tourism in the current context of globalization*. Editors: Jadwiga Ratajczak, Victoria Tsypko. Collective Scientific Monograph. Opole: The Academy of Management and Administration in Opole. ISBN 978-83-66567-07-8; pp. 215, illus., tabs., bibls, 91-101.

5. Гедін, М.С. (2021). Методичні засади оцінки туристичного потенціалу України в контексті євроінтеграції. *Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Серія 'Історія, економіка, філософія'*, 26, 87-99.
6. Maksim Gedin (2022). *Theoretical and methodological fundamentals of analysis and assessment of tourist potential of Ukraine*. Modern tourism: global challenges and civilizing values. Series of monographs Faculty of Architecture, Civil Engineering and Applied Arts University of Technology, Katowice. Monograph 52. Publishing House of University of Technology, 242-260.
7. Книш, М. М. (2014). *Політико-географічна глобалістика : навч. посібник*. Львів : ЛНУ ім. І. Франка.
8. Лукашевич, В. М. (2010). *Глобалістика : навч. посібник*. Львів : Новий Світ, 2010.
9. Подлепіна, П.О. (2017). Глобальні міста в міжнародному туризмі. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія : Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм*, 6, 198–205.
10. Суліма, Є. М. (2010). *Глобалістика : підручник*. Київ : Вища школа.
11. Шкуров, Є.В., Єнін, М.Н., Коломієць, Т.В., Лаундра Кеннет. (2021). Глобалізаційні процеси в сучасному місті. *Вісник НТУУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право : збірник наукових праць*, 3 (51), 19-30.
12. Шморгун, Л.Г. (2014). Стан і перспективи організацій туристичної сфери України в умовах економічної нестабільності. *Економіка і менеджмент культури*, 1, 48-52.

Інформаційні ресурси

1. UNWTO. World Tourism Barometer. Committed to Tourism, Travel and the Millennium Development Goals. URL: [http:// www.world-tourism.org](http://www.world-tourism.org)
2. World Tourism Organization UNWTO. URL: <http://www2.unwto.org>.
3. Наукова періодика України. URL: <http://nbuv.gov.ua/taxonomy/term/334>
4. Закон України «Про туризм» від 15. 09. 1995 р. № 324/95-ВР [Електронний ресурс] (в редакції від 11. 02. 2015 р.) Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/324/95-вр>

Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання якого передбачає навчальна дисципліна

Мультимедійне обладнання; програми Microsoft Word, Microsoft Power Point,
додатки платформи для дистанційного навчання Microsoft Office 365.